

LR Ekonomikas ministrijas
Būvniecības politikas departamenta direktorei
Olgai Feldmanei

Būvniecības valsts kontroles birojam

2022. gada 14. septembris

Nr. 21/22

Par Būvniecības informācijas sistēmas funkcionalitāti

Biedrība “Latvijas ceļu būvētājs” (turpmāk – LCB) apvieno lielākos ceļu un tiltu būvniekus Latvijā, kas ikdienā strādā ar Būvniecības informācijas sistēmu (turpmāk – BIS). Tā kā BIS joprojām ir sistēmas pilnveides stadijā līdz 2023. gadam, tad būvnieki vēlas iesaistīties šajā procesā un iesniedz BIS uzlabošanas priekšlikumus:

1. Datu izgūšana no BIS:

Ņemot vērā, ka visi ar būvniecības procesu saistītie dati, tajā skaitā būvdarbu žurnāla ieraksti veidojami BIS, būvniecības dalībniekiem, it sevišķi būvdarbu veicējiem aktuāli ir iegūt šos datus vienotā veidā par visām būvniecības lietām, piemēram, izmantojot lietojumprogrammu saskarsni API. Šobrīd nodrošinātā BIS ievadīto datu izgūšana, izmantojot lejupielādējamas .xlsx formas ir neefektīva un prasa lielu administratīvo slogu, lai šos datus apkopotu un izmantotu. Ņemot vērā, ka digitalizējot dažādas vadības sistēmas, piemēram, plānošanas un izpildes kontroles sistēmas, nepieciešams tajās ievadīt datus par būvdarbu izpildi un plāniem, informāciju, kas ievadīta BIS, nākas manuāli vadīt arī uzņēmuma sistēmās. Savukārt datu lejupielāde ar funkcionalitāti, kāda ir nodrošināta šobrīd, un pēc tam augšupielāde uzņēmuma sistēmās prasa lielu administratīvo slogu. Turklāt nepieciešams veikt sistēmas modifikācijas, pielāgojot tās BIS lejupielādējamo failu formātam. Ērtā veidā iegūstami dati, ļautu būvdarbu veicējiem tos izmantot analizējot procesus, tādejādi uzlabojot efektivitāti, palielinot konkurētspēju un attiecīgi arī samazinot kopējās būvdarbu izmaksas, kā rezultātā ieguvējs būtu sabiedrība kopumā.

2. BIS būvdarbu gaitas sadaļa “Tāme”:

BIS sistēma šobrīd ļauj labot/dzēst tikai tos ierakstus, kuri nav piesaistīti nevienam būvdarbu žurnāla ierakstam. Būvuzņēmējam daudz aktuālāka tāmes pozīcijas apjoma labošana/dzēšana ir būvdarbu procesā, kad tiek konstatēta nepieciešamība veikt izmaiņas sākotnējā tāmes apjomā, kam pamatojums ir izmaiņu akts par darbu daudzumu izmaiņām. Šobrīd esošā kārtība, kas pieļauj tāmes apjoma labošanu ar piesaistīto ierakstu dzēšanu un atkārtotu iepriekšējo datu ievadi vai jauna pozīcijas numura piešķiršana tāmes pozīcijas izmaiņu apjomam, būvuzņēmējam rada apgrūtinājumu un situāciju, kad BIS tāme nav atbilstoša būvdarbu līguma tāmei, rezultātā iegūtie dati nav pārskatāmi un Pasūtītāja pusei

Biedrība “Latvijas ceļu būvētājs”

Brīvības gatve 202 / Rīga / Latvija / LV-1039 / lcb@lcbb.lv / www.lcbb.lv

Reģ. Nr. 40008081902 / a/s “SEB Banka” / Konta numurs: LV05UNLA0050004359650 / Kods: UNLALV2X

saprotami. Būtu ieteicama iespēja labot tāmes pozīcijas ierakstu, pamatojoties uz izmaiņu aktu, kas nodrošinātu korektu datu ievadīšanu un atbilstību dokumentācijai un faktiskajai situācijai.

Otrs ieteikums sadaļā "Tāme" būtu, ka tāmes sagatave BIS sistēmā būtu ievadīta jau projektēšanas laikā, vai pieejama sagatavota ievadīšanai pie projekta dokumentācijas. Šobrīd daudzas projektētāju sastādītās tāmes nevar korekti sagatavot ievadīšanai BIS sistēmā, jo nav korekta numerācija, ir pozīcijas bez numuriem vai numuri atkārtojas.

Trešais priekšlikums būtu, ka pie sadaļas "Tāmes" pozīcijām varētu veikt papildinājumu ar pozīcijām - ievestais un iestrādātais materiāls un atlikums. Lai tas neparādās tikai tad, kad tiek vadīti ikdienas darbi.

3. Būvspeciālistu īslaicīgas prombūtnes reģistrēšana:

Būvspeciālista, piemēram, atbildīgā būvdarbu vadītāja, kurš ir norādīts būvatļaujā, atrodies īslaicīgā prombūtnē (atvaļinājums vai pārejoša darbnespēja), pienākumus var izpildīt cits būvspeciālists, tikai ar nosacījumu, ka ir iesniegts un apstiprināts iesniegums par izmaiņām būvatļaujā. Ņemot vērā, ka Būvniecības likumā noteikts, ka būvvalde lēmumu par izmaiņām būvatļaujā pieņem 14 dienu laikā, šajā laikā būvdarbu veikšana būtu jāaptur. Lai gan atvaļinājums ir ieplānojams iepriekš, tomēr pārejošu darbnespēju ieplānot un attiecīgi laicīgi iesniegt iesniegumu par izmaiņām būvatļaujā nav iespējams. Pat neskatoties uz to, ka īslaicīgas prombūtnes ir grūti plānot, iesniegumu sagatavošana un apstiprināšana ir slogs gan būvuzņēmējiem, gan būvvaldēm. Iesnieguma forma BIS, šādu izmaiņu veikšanai, satur pārāk daudz citas informācijas, nereti nepieciešams pievienot dokumentus, kuri jau bijuši iesniegti iepriekš (apdrošināšanas polises, rīkojumi, maksājuma uzdevumi u.t.t.). Tāpat iesniegumu nav iespējams sagatavot, tajā norādot datumu, kurā izmaiņām būtu jāstājas spēkā. Respektīvi, iesniedzot iesniegumu nav iespējams paredzēt, kad izmaiņas stāsies spēkā, jo tas atkarīgs no būvvaldes. Iesniegumu var apstiprināt 1-14 dienu laikā.

Risinājums būtu BIS paredzēt, ka ar galvenā būvdarbu veicēja rīkojumu uz atbildīgā būvdarbu vadītāja atvaļinājuma vai pārejošas darbnespējas laiku, ar rīkojumu var norīkot sertificētu būvspeciālistu, kurš šajā laikā pilda atbildīgā būvdarbu vadītāja pienākumus, tātad tam ir arī attiecīgas tiesības BIS.

4. BIS sadaļa "materiālu izvešana uz citu objektu":

BIS sadaļā "Materiālu izvešana uz citu objektu" pašlaik netiek piedāvāta iespēja izvēlēties citu būvobjektu, bet tiek prasīts norādīt konkrētu adresi, uz kuru tiek izvests materiāls. Praksē rodas situācijas, ka būvobjektam nav nosakāma viena konkrēta adrese ar vienu kadastra numuru. Situācijas risinājums būtu, ja materiāla izvešana varētu notikt arī izvēloties konkrētu būvobjektu (piemēram – izvēloties būvobjektu atbilstoši būvatļaujas numuram).

5. BIS angļu valodas versija:

Dažādu lielo būvniecības projektu, piemēram, Rail Baltica realizācija piesaista starptautiskus būvspeciālistus. Arī šiem būvspeciālistiem BIS izmantošana ir obligāta. Lai gan BIS ir paredzēts veids kā autorizēties kā "Ārvalstniekam", tomēr vienīgā pieejamā sistēmas valoda ir latviešu valoda. Lai ārzemju būvspeciālisti saprastu sistēmā atspoguļoto informāciju, iespējams izmantot pārlūkprogrammās iebūvētos automātiskās tulkošanas rīkus, taču to tulkojums ne vienmēr ir korekts un pareizi uztverams.

Aicinājums būtu izskatīt iespēju iekļaut tuvākā laika BIS attīstības plānos sistēmas angļu valodas versijas izveidi.

6. BIS būvdarbu gaitas sadaļa “Būvdarbu žurnāls”:

Lai būtu ērtāka BIS sistēmas lietošana, ieteicamas uzlabot meklēšanas opciju, lai meklēšanu varētu veikt ne tikai pēc atbildīgās personas, bet arī pēc lietveža, kurš veicis ierakstu būvdarbu žurnālā.

7. BIS funkcionēšanas “ātrums”:

Esošajā BIS sistēmā regulāri tiek novērota sistēmas nestabilitāte, kad iesākie dokumenti pazūd, jo sistēma iestrēgst un process BIS jāsāk no sākuma. Tāpat būvniekiem diezgan laiks tiek patērēts gaidot, kamēr kāda no BIS sadaļām ielādējas. Šī ir sistēmiska problēma, kas atkārtojās regulāri. Situācija noteikti ir risināma, ja tik piestrādātu pie šīs sistēmas stabilitātes.

8. Apjomu aprēķinu ievietošana un saskaņošana ar būvuzraugu:

Esošajā situācijā, lai saskaņotu mēneša izpildi, apjomu aprēķinus, būvniekiem ir tie jāveido papīra formā, tad notiek saskaņošana ar būvuzraudzību arī papīra formā. Rezultātā minētie dokumenti ir vēl jāieskenē un tad jāliek BIS pie sadaļas “Citi pieņemšanas akti”. Process ir garš un neefektīvs, bet tā pašlaik ir vienīgā vieta BIS, kur var ievietot dokumentu, kur saskaņo izpildīto apjomu ar būvuzraugu. Līdz ar to, ja apjoms pārsniedz tāmes noteikto apjomu, Biedrība virza priekšlikumu, ka to varētu izlabot netaisot jaunu papildus pozīciju, bet gan vienkārši pievienot papildus apjomu.

9. BIS lietotāju konsultēšana sadaļā “Pieteikt problēmu”:

Būvuzņēmējam, lūdzot BIS speciālistu konsultāciju sadaļā “Pieteikt problēmu”, netiek saņemta loģiska, noderīga un izmantojama informācija, kura nodrošinātu labāko problēmas risinājumu izvēli. Bieži vien tiek saņemta atbilde, kas nostāda būvuzņēmēju situācijā, kurā būvuzņēmējam pašam nākas rast atbildes uz uzdotajiem jautājumiem (“*Lasiet BIS lietošanas instrukciju...*”), uzņemoties atbildību par situācijas risinājumu. Saņemot šāda tipa ieteikumus, tiek radīts iespaids, ka darbiniekiem BIS lietotāju konsultēšanā pietrūkst zināšanu un pieredzes būvniecības procesos un šo procesu saistībā ar BIS funkciju iespējām. Tāpat daudziem pieteiktajiem jautājumiem, nemaz netiek saņemtas atbildes. Līdz ar to aicinām atjaunot/celt BIS konsultantu zināšanas un papildināt darbinieku skaitu, ja ir pārslodze, ka nevar būvniekiem sniegt atbildes uz pieteiktajiem jautājumiem.

10. Kopējā BIS attīstības gaita:

Lai gan pieņemam, ka funkcionalitātes izstrādē ir pieaicināti nozares pārstāvji, tos meklējot caur Latvijas būvinženieru savienību un Latvijas Būvuzņēmēju partnerību, tomēr tas negarantē, ka funkcionalitāte ir atbilstoša, loģiska un ērti lietojama. Pirmkārt nav garantēts, ka piesaistītajiem būvspeciālistiem ir zināšanas vai pieredze digitālo sistēmu izstrādē, iespējams tie nemaz nezina par dažādām iespējām digitālo sistēmu veidošanā, tāpēc nevar kvalitatīvi konsultēt BIS izstrādātājus. Otrkārt, BIS pilnveidošana tekoši ir ļoti ierobežota. Iespējams, ka šādām aktivitātēm nav paredzēts finansējums, kas neatbilst mūsdienīgiem principiem digitālu sistēmu veidošanā, kur viena no galvenajām attīstības un pilnveides fāzēm sākas tieši pēc sistēmas nodošanas lietotājiem, saņemot no tiem atsauksmes un rekomendācijas. Līdz ar to Biedrība piedāvā savu Biedru speciālistu iesaisti darba grupās vai cita formāta sarunās/konsultācijās BIS pilnveidei.

11. Attīstības prioritātes:

BIS 6. laidiena prezentācijā demonstrēts, ka BIS funkcionalitāte tiks papildināta ar BIM modeļa funkcionalitāti, tajā skaitā iespēju BIS vidē aplūkot BIM modeļus jeb .ifc failus. Šāda funkcionalitāte principā uzskatāma par lieku, jo gan plaši pieejamas bezmaksas programmas, gan maksas programmas piedāvā jau šādu funkcionalitāti. Turklāt tās jau pieejamas visiem, kas līdz šim strādājuši ar BIM modeļiem. Attiecīgi nav skaidrs kādā veidā BIS attīstītāji definē prioritātes, ja līdzekļu trūkuma dēļ šobrīd nav iespējams attīstīt būtiski nepieciešamas funkcijas, kā piemēram, API datu savienojumu, bet tiek attīstītas funkcijas, kuru pielietojums un nozīme ir apšaubāma.

Būvniecības sezonai ritot uz beigām, pieņemam, ka arī citām būvniecības asociācijām būs radušies praktiski priekšlikumi BIS pilnveidei, tāpēc Biedrība aicina BIS pārvaldītājus veikt jaunākās izmaiņas. Biedrības pārstāvji ir gatavi iesaistīties diskusijās, darba grupās par BIS attīstību.

Ar cieņu,

Biedrības „Latvijas ceļu būvētājs”

Valdes priekšsēdētājs

Andris Bērziņš